

Bulletin Nr 2/98

September 1998

[Ordföranden har ordet](#) [Blyertspennor i ryska skolor enligt "svensk" modell](#)

[Anteckningar från det centraleuropeiska Lviv](#) [ICCEES VI Världskongress](#)

[Bokanmälningar](#) [Meddelanden från skattmästaren](#) [Kallelse till ajournerat årsmöte](#)

[Kalendarium](#) [Nästa manusstopp](#) [Missa intel!](#) [Utgivarfakta om Bulletinen](#)

[Tidigare nummer](#)

Ordföranden har ordet

Sommaren är slut och ett nytt verksamhetsår inleds för Sällskapet. Självt är jag tillbaka i Stockholm efter drygt ett år i London.

Att följa verksamheten på håll är inte alltid så lätt. Man förlorar känslan av kött och blod i det som rapporteras. Jag förstod dock att verksamheten förra hösten kom igång och att det fanns ett stort intresse för Sällskapet vilket avspeglades i dess snabbt växande medlemskara. När jag kom tillbaka till Stockholm låg verksamheten för hösten redan färdigplanerad.

Sällskapets mötesverksamhet i Stockholm drar igång den 24 september med ett möte Vladimir Novikov som är professor i litteratur vid universitetet i Moskva och Rysslands kanske främste expert på Vysotskiij. Han ska tala på temat *Andrej Tarkovsky and Vladimir Vusotsky: Their Life and Work*. Två ytterligare möten är inplanerade under hösten. I oktober blir det en specialvisning av utställningen om Karl XII och Peter den Store på Livrustkammaren. Och i november följer ett möte om Polen.

Men det viktigaste verksamheten för Sällskapet är dock knappast mötesverksamheten utan den information som sprids i Sällskapets förgreningar om litteratur, tidskrifter, informationskällor; seminarier och konferenser inom och utom landet; om institut och om enskilda personer med specialintressen av just det slag man själv har.

Det är därför oerhört viktigt att det inkommer information från alla delar av landet om pågående verksamhet och olika typer av arrangemang och tips på ny litteratur och nya tidskrifter. Vi ska börja att i varje nummer av bulletinen ha en kort presentation av universitetsinstitutioner med forskning och undervisning inom Sällskapets specialområden. Det hindrar inte att det är fritt fram för alla och en var att inkomma med rapporter utanför denna planerade rapportering.

Sällskapet består inte bara av Stockholm eller Stockholm och Uppsala eller de större universitetsstäderna. Därför är det synnerligen viktigt att verksamhet inrapporteras från över hela landet. Även om man själv inte kan delta i ett möte för att det äger rum alltför långt bort är det ändå intressant att veta vad som är på gång.

När jag satt i London och endast deltog i Sällskapet genom det man fick via sin e-post märkte jag tydligt när den inledningsvis så livaktiga medlemsdebatten plötsligt dog ut. Vad hände? Jag saknade den och hoppas att den återuppstår. Medlemmarna uppmanas till korta spontana och opretentiösa inlägg och reaktioner!

Vad gjorde jag då i London under ett år och varför är det intressant att arbeta just vid Chatham House? Som jag berättat tidigare hade jag ett ettårskontrakt som forskare vid institutets *Russia and Eurasia Programme*. Chatham House, dvs The Royal Institute of International Affairs som det egentligen heter, stod som förebild vid Utrikespolitiska institutets bildande i Stockholm för sextio år sedan. Chatham House bedriver forskning inom sex forskningsprogram och arrangerar seminarier och konferenser. En viktig skillnad till UI är att det inte får några som helst statsbidrag vilket innebär att alla forskningsmedel måste skaffas från fonder och företag, att det är hård konkurrens och att folk är anställda endast på begränsad tid. Chatham House är bland annat känt för den sk Chatham House Rule som säger att det som sägs vid ett möte är off the record och inte bör rapporteras i pressen. Denna regel har möjliggjort många intressanta och relativt öppenhjärtiga möten med politiker och beslutsfattare genom åren.

The Russia and Eurasia Programme vid Chatham House leds av Dr Roy Allison har få forskare anställda i huset men fler är associerade eller på annat sätt knutna till Institutet. Programmet har en omfattande publikationsverksamhet vad gäller Ryssland, Centralasien och Kaukasus. Jag vill påstå att Chatham House tillhör de institut i Väst som har den mest omfattande publicering inom dessa områden. Till programmets seminarier kommer en synnerligen intressant skara av specialister och forskare. Som framgår var det en stimulerande miljö och jag trivdes utmärkt.

Som jag tidigare berättat arbetade jag med ett projekt om ryska fredsbevarande operationer - peacekeeping - i konflikter inom OSS området. Projektet samarbetade med forskningsinstitut inte bara i Ryssland utan i hela OSS-området. Vi arrangerade regionala konferenser inom detta ämne. Således hade vi i maj en konferens om konflikten i Transdnestr i Moldavien. Jag skrev samtidigt en rapport om *Russia in Central Asia: A New Web of Relations* som utges av Chatham House tillsammans med amerikanska Brookings i oktober. Jag kommer att fortsätta att samarbeta med Chatham House eftersom jag under hösten ska skriva ihop en avslutande rapport från projektet om rysk peacekeeping. Det gavs också tillfälle till intressanta resor. Vi hade ett gemensamt seminarium med Irans utrikespolitiska forskningsinstitut och deltog i en stor internationell konferens i Teheran om Centralasien och Kaukasus.

London är en trevlig stad och där händer naturligtvis en hel del spännande saker. Så till exempel fick jag tillfälle att gå och se ett gästspel där Malj Teatr från Petersburg spelade Dostojevskijs *Onda andar*. Det var sammanlagt åtta timmar teater under en och samma dag. De delade upp pjäsen i tre delar som vardera tog mellan två och tre timmar. Det fantastiska var att när man lämnade the Barbican vid elva-tiden på kvällen efter att ha tillbringat en hel dag i teatersalongen kände man sig mentalt uppfriklad och det föreföll som alla föreställningar sammanlagt varat endast en och en halv timme. Det var fascinerande.

Lena Jonson

Tel. 08-234060; 08 644 26 04
e.post: lenajonson@ui.se

Blyertspennor införs i ryska skolor enligt "svensk" modell?

Det är ibland förvånande vad våra rysktalande lyssnare i det forna Sovjet lägger märke till och frågar om när de kontaktar oss eller våra samarbetspartners efter våra ö Radion Swedens Rysslandsredaktions ö sändningar. Otoliga exempel på detta fick vi i april-98 under ett tredagars seminarium med våra kolleger och samarbetspartners från Murmansk, Petrozavodsk, Archangelsk, S:tPetersburg, Tallinn, Riga, Vilnius, Kaliningrad, Pskov, Novgorod och Moskva. Våra samarbetspartners är de radiostationer i dessa städer som återutsänder Radio Swedens sändningar på ryska. Vissa sänder varje dag, andra några gånger i veckan. Ibland sänder de våra nyheter om Sverige i sin helhet, ibland delar utav inslagen.

Vad är då våra lyssnares reaktioner och önskemål? Här är bara några exempel:

Vi berättar om Sveriges och svenskarnas hjälpinsatser i olika delar av världen, framförallt till det f.d. Sovjet, dvs vårt sändningsområde. Vi berättar sakligt och opartiskt. Vad blir reaktionen?

Av lyssnarfrågor och brev framgår respekt och tacksamhet för hjälpen, men också en viss skepsis och irritation. Källan till irritationen är mottagarnas övertygelse om att alla, eller i alla fall, nästan alla pengar, kläder, medicin m m., som t ex Röda Korset eller andra bidragsgivare skickar, försvinner, blir stulna, aldrig kommer fram till de mest behövande utan hamnar i "maffians" händer. En slutsats som alltså ryssar ofta drar av våra välmenande berättelser är att svenskar är snälla men oerhört naiva och lättlurade.

Vi berättar ofta om "stora" händelser, men våra ryska lyssnare önskar mest få veta mer om de "små".

Politiska förvecklingar i Sverige inför riksdagsvalet-98 intresserar mest tjänstemännen på Rysslands ambassad i Stockholm, som använder våra pressöversikter eftersom de inte har tillgång till landsortspressen och de slipper dessutom översätta från svenska som många av dem inte förstår.

En annan lyssnargrupp är våra kolleger som inser likheter men framför allt skillnader i valbevakningen. En stor nyhet för dem är att man inte säljer TVs och radions sändningstid till olika partier och partiledare, att ingen partiledare får framföra sina åsikter oemotsagd, att svenska journalister uppmanas undvika att ha politiker som medverkande i andra program än politiska, t ex kulturella.

Resten av lyssnarkåren är inte nämnvärt intresserad av svensk inrikespolitik. Inte heller av fusioner mellan stora bolag inom svensk näringsliv, som är stora nyheter i svensk massmediabevakning.

Däremot vill de gärna veta de "små" detaljerna ur svenskarnas vardagsliv. Räcker månadslönen till nästa avlöningsdag? Hur skaffar man sig en bostad och finns det bostadsköer? Hur mycket kostar det att köpa en begagnad bil i Sverige? Hur mycket betalar man för en dagisplats?

När Alexander Smirnov från Novgorod -Radio Slavia berättar om en lyssnarkommentar, som ställdes i anslutning till ett ganska långt inslag om ett utbrett missnöje med den svenska skolan

blev vi ändå rätt förvånade. Lyssnaren gjorde följande konstaterande:

Varför har inte vi i Ryssland kommit på en sådan utmärkt tanke som att låta skolbarnen skriva med blyertspennor under hela skoltiden och inte bara i första klass? Tack, Sverige, för tipset! Det är väldigt praktiskt och fint - vi i Norgorod borde ta efter ert utmärkta exempel!

Mot bakgrund av detta undrar man vilka underliga slutsatser man då skulle kunna dra från vår nyhet att Centerpartiet nu tänker lägga om kursen radikalt och åter bli Mittenparti. Eller om att vår svensk-danska *dolgostroj* - Öresundsbronå

Irina Makridova

Radio Sweden

irina.makridova@rs.sr.se

Anteckningar från det centraleuropeiska Lviv

Vid ett besök i Lviv (Lemberg, Lwów) i mars 1998 kunde jag konstatera att även Ukraina har en del i Centraleuropa. Där finns många vackra byggnader i alla möjliga stilar; gotik, renässans, barock, nyklassicism, jugendstil och anonym sovjetarkitektur. Centrum runt Rynok (jfr Ring), torget runt rådhuset, byggdes enligt magdeburgisk lag. Det omges av kvarter med bl a katolska, grekisk-katolska, armeniska och rysk-ortodoxa kyrkor. Inte för inte kandiderar nu Lviv till att komma med på UNESCOs lista över världskulturarv.

Staden speglar alltså tydligt Galiziens brokiga historia. Den pampigaste avenyn har burit namn efter Polens kung Jan Sobieski, han som räddade Wien från turkarna, habsburgkejsaren Franz Josef, Lenin och Hitler, men den kallas nu helt enkelt Frihetsavenyn. Stadens första frihetstaty i form av en allegorisk kvinnofigur syns på taket till det etnografiska museet vid avenyn.

Det polska Lwów

Först och främst präglas förstås Lviv av de sex hundra åren med polsk dominans alltsedan staden intogs av kung Kasimir den store år 1340. Den blev en viktig knutpunkt för öst-västhandel, som drog till sig invandrare från alla håll, och ett jesuitkollegium utvecklades till ett universitet på 1600-talet. Lwów fick rykte som polsk "hjältestad" då det flera gånger motstod fientliga attacker (dock ej Karl XII:s), och det kom med i statsvapnet.

Den polska dominansen fortsatte även efter det att Habsburgmonarkin övertog området vid Polens första delning 1772. Staden motstod centralmaktens försök till depolonisering och blev så småningom centrum för polackernas kamp för frihet och återförening, då förtrycket i Preussens och Rysslands polska delar var hårdare. Genom den konstitutionella reformen 1867 fick Galizien ett visst självstyre och Lemberg blev provinshuvudstad framför Krakow. Den polska aristokratin fick del av makten i Wien. Lemberg växte till att bli den tredje största i det blivande Polen efter Warszawa och Lodz; universitetet återupprättades. I centrum restes ett monument till den polske nationalskalden Adam Mickiewicz%o ära. Trots stadens kosmopolitiska karaktär var 85 procent av befolkningen polsktalande 1910. Det tydligaste spåret av österrikiskt inflytande på Lviv är kanske att operahuset blev påfallande likt Wiens Staatsoper.

Då Polen återförenats efter första världskriget, blev visserligen Lwów degraderat till en av många provinshuvudstäder, men det förblev ett ekonomiskt centrum med de största handelsmässorna. Den polska dominansen fick ett abrupt slut genom andra världskriget. Efter Sovjets annektering av området 1939 deporterades miljontals polacker österut, många dödades i kriget eller av Hitlers folkmordspolitik, och resten flydde eller deporterades till Polen, då Sovjet återtog området.

Efter järnridåns och Sovjetunionens upplösning har dock polackerna börjat återvända till sitt kära Lwów, men nu som utländska turister och affärsmän. Gränspassager underlättas och fruktbara kulturkontakter har upprättats mellan Ukraina och Polen. Nyligen ordnade Lviv en fotoutställning tillsammans med Kraków som visade på de stora yttre likheterna mellan städerna. De gamla banden med Polen är en stor fördel för Lviv.

Det ukrainska Lviv

Mot bakgrund av Lvivs långa polska historia är det lätt att glömma bort att staden också har östslaviska rötter. Staden grundades faktiskt år 1240 av hertigen Danilo av Galizien, en del av f d Kiev-staten, som föll under tatarisk överhöghet, och den fick namn efter Danilos son Leo. Lejon är därför en omtyckt symbol för Lviv (även Leo/nto/polis). Ortodoxa slaver (rutener, "ryssar") utgjorde länge en huvuddel av befolkningen, särskilt på den omgivande landsbygden. Då Polen expanderade österut, flydde en del av dessa till Ryssland och grundade nya kosacksamhällen. För de ortodoxa inom Polen (inklusive greker, armenier osv) inrättades 1596 den uniatiska, grekisk-katolska kyrkan, som ställdes under påven i Rom men behöll ortodoxa gudstjänstformer. Lviv blev och är nu åter centrum för denna kyrka.

Efter Polens delningar började Habsburg stödja rutenerna i Galizien för att minska det polska inflytandet där. Vid mitten av 1800-talet blev Lwów centrum också för ukrainsk nationalism, som både hämtade förebilder från de polska nationalisterna och reagerade emot dem. De regionala polska myndigheterna värdade än om stöd från ukrainarna, än försökte de splittra dem. Då Habsburgmonarkin föll sönder, uppstod en västukrainsk stat i Galizien, som kämpade både mot det återuppståndna Polen och Sovjetryssland - förgäves. Medan Stalins terrorregim härjade i Sovjetukraina under mellankrigstiden, levde den ukrainska nationalismen kvar inom Polen. Under Hitlers ockupation kunde ukrainare och polacker inte samarbeta utan bekämpade varandra.

Genom annekteringen av Galizien samlade Stalin de flesta ukrainare inom Sovjet men förtrycket fortsatte. Först under sen sovjettid kunde ukrainska nationalister framträda igen, åter med polska förebilder, och Lviv blev givetvis deras huvudbas. Om detta vittnar bl a de monument till nationalskalden Taras Sjevtjenko och olika kosackhövdingar, som sattes upp på flera håll i staden. Lviv var den första stad i Sovjetukraina, där den centrala Leninstatyn togs bort (i Kiev står han kvar vid en tvärgata till Chresjtjatic) och gatorna fick nya namn. Sedan självständigheten har etniska ukrainare blivit helt dominerande i Lviv men de vårdar samtidigt sitt centraleuropeiska arv och betonar sin tillhörighet till Europa och även Östersjö-området.

Judarnas tragiska öde

Bland alla de folk som satte sin prägel på bl a Lviv vid sidan om polacker och ukrainare måste judarna särskilt uppmärksammas som Kristian Gerner framhållit. Tack vare Kasimir den store,

som beskyddade judarna och lät dem förvärva mark och hus, flyttade många judar till östra Polen på 1300-talet från förföljelserna i Västeuropa. De kom att dominera affärlivet i Lwów i slutet av 1600-talet och spelade en viktig kulturell roll. 1910 utgjorde de ungefär en tredjedel av stadsbefolkningen, och på landet var de ännu fler.

Av många olika skäl växte dock antisemitismen i området med tiden och judarna utsattes för ökad diskriminering från polackerna och pogromer från de ortodoxa. Judarna värjde sig genom assimilering med majoritetsbefolkningen, flyttning till västliga storstäder och så småningom USA, samt genom politisk organisering. Några blev sionister och flyttade till Palestina, och relativt många blev socialister i kamp för etnisk och social rättvisa, vilket blev ett nytt skäl till förföljelse. När judarna i Galizien undvek att välja sida i striderna mellan Polen och ukrainarna 1918-1919, angreps de av båda. Mellankrigstidens Polen fortsatte att diskriminera judarna, och när Hitler sedan ockuperade Galizien, kom stora katastrofen. Alla judar som inte hamnade i Sovjet utrotades, ghetton i Lviv utplånades och synagogorna revs. Under sovjettiden kom ett mindre antal judar tillbaka trots antisemitismen i området. Nu finns det åter judiska organisationer i Lviv och två små synagogor som en ynkelig påminnelse om en rik tradition.

Ryssarnas Lvov

Ryssarna är till skillnad från judarna ett främmande inslag i Lviv. Bortsett från korta ockupationer under tidigare krig var det först under andra världskriget som de etablerade sig och började sätta sig prägel på staden.. En mängd ryska tjänstemän, arbetare och militärer flyttade in och blev en stor minoritet med ännu större inflytande. Ryskt språk och kultur gynnades under internationalismens täckmantel, medan spåren av polsk kultur suddades ut och ukrainsk nationalism bekämpades. Den uniatiska kyrkan tvingades in i den ryskortodoxa. Utanför stadskärnan fick Lvov en allsovjetisk prägel genom byggande av enorma, billiga och fula bostadsområden samt stora fabriker utan miljöskydd, och allt började snart förfalla i brist på underhåll. Detta är kanske det första intryck man får när man besöker staden.

I och med Ukrainas frigörelse från Ryssland försvagades det ryska inflytandet, särskilt i Lviv, och en del ryssar flyttade österut. Kvarvarande ryssar klagar ibland över ukrainiseringen, men de har kvar många skolor och egna organisationer. Ukrainare och ryssar förstår också varandras språk bra. Fast rysktalande besökare från väst bör nog börja med engelska.

Summa summarum: Ett besök i dagens Lviv kan alltså bli en fascinerande rundvandring i flera kulturer och inspirera till historiska exkurser. Det enklaste sättet att komma dit är antingen med buss från Polen eller nattåg från Kiev. När det gäller övernattning och mat skall man inte tro de amerikanska resehandböckerna, som är överdrivet kräsna och föråldrade. Man bor bra på sekelskifteshotellet Zjorzj (f d Intourist) och äter gott på Grand Hotel eller nya kaféer som Kupol. Och priserna är långt under Moskvas och Kievs.

Ingmar Oldberg

ICCEES VI Världskongress

International Council for Central and East European Studies (ICEES) heter den organisation som samlar forskare inom vårt område från hela världen. Medlemmar är de olika

östeuropaorganisationer i de olika länderna som t.ex. den amerikanske AAASS, den brittiska BASSEES och den tyska Deutsche

Gesellschaft für Osteuropakunde.

Ämnes- och studieområdet är lika omfattande som Sällskapet. ICCEES grundades 1974. Huvuduppgiften är att arrangera världskongresser var femte år. De senaste kongresserna ägde rum i Harrogate 1990 och Warszawa 1995. För nästa kongress år 2000 den 29 juli - 3 augusti är Tammerfors och den finska och internationella organisationskommittén värd. ICCEES ger ut bulletin ICCEES International Newsletter med uppgifter om kongressen i Tammerfors och om andra olika kongresser och evenemang som rör utvecklingen och forskningen om de olika central- och östeuropeiska staterna, om staterna på Balkan och staterna inom f.d. Sovjetunionens gränser.

För sällskapets medlemmar gäller det att söka delta i de olika paneler som kommer att finnas i Tammerfors. Man kan också själv söka skapa en panel med ett obligatoriskt internationellt deltagande. Förslag skall insändas till sekretariatet senast 1 januari 1999.

Adress:

**VI ICCEES WORLD Congress Secretariat, Finnish Institute for Russian
and East European Studies, Annankatu 444 FIN 00100 Helsingfors Finland.**

Ta även kontakt med mig!

Anders Fogelklou

Professor, Department of East European Studies
Box 514
SE-751 20 Uppsala
Sweden
tel office ++ 46 18 471 16 86
fax ++ 46 18 10 63 97
e-mail Anders.Fogelklou@east.uu.se

Bokanmälningar

Disa Håstad

Arvet från Timur Lenk

Norstedts, 1998

Jag läste Disa Håstads nya bok om Centralasien under en resa i Kirgizistan och Uzbekistan i maj.

Hennes berättelser och observationer gav bakgrund och relief till mina egna upplevelser. *Arvet från Timur Lenk* är utmärkt reselektyr och jag hoppas att den snart finner en engelskspråkig förläggare. Vi får följa med Disa Håstad och hennes tjetjenske fotograf till provsprängningarnas Semipalatinsk i sökande efter sanningen om de radioaktiva skadorna. Hon rör sig respektlöst bland jakarna på världens tak och i nästa kapitel spanar hon efter den försvinnande Aralsjön bland patetiska skeppsvrak i den f d hamnstaden Mojnak.

Det är lätt att bli deprimerad när man läser om det trista tröstlösa livet i de grå bomullsbyarna i Uzbekistan. Kazakstans nya huvudstad Akmola är ständigt blåsig och ogästvänlig. Den bördiga Ferganadalen är en trevligare plats, men där hotas den ömtåliga balansen mellan dalens otaliga nationaliteter och man kan skymta fundamentalismens spöke.

Arvet från Timur Lenk är inte ett försök att göra en balanserad ekonomisk och politisk analys av utvecklingen i Centralasien. Ibland känns urvalet av människor och händelser lite slumpmässig. Ibland önskar jag mig en lite djupare analys av orsaker och samband. Möjligtvis är problemet att det finns för mycket att berätta eller kanske att många frågor ännu inte går att besvara.

Men jag vill inte driva den kritiken så långt. Här finns en initierad skildring av inbördeskrigets Tadzjikistan som gör att man åtminstone under några ögonblick tror sig kunna förstå bakgrunden till de komplicerade motsättningarna mellan olika klaner och landsdelar. Och det är genom denna bok som jag för första gången får klart för mig att 30-talets terror, "avnomadisering" och svält halverade Kazakstans befolkning. Således värre än i Ukraina.

Bokens främsta styrka är Disa Håstads starka närvaro och hennes iakttagelser, som kompletteras med jämförelserna bakåt till hennes första resa till regionen som nybliven Moskvakorrespondent 1974. Hon har träffat de stora kulturpersonligheterna Tjingiz Ajmatov, Olzjas Sulejmenov och andra som har en viktig roll att spela i nationsbyggandet. Genom samtalen med vänner och bekanta kan hon trovärdigt skildra det tillstånd av osäkerhet och förvirring som råder under en utvecklingsprocess med okända mål.

Disa Håstads bok är obligatorisk för den som vill lära känna fem nya länder som inte riktigt vet vart de är på väg. Läs den!

Anders Hedlund

anders.hedlund@sida.se

Kjell Albin Abrahamsson

Polen - Diamant i Aska

Fisher & Co, Stockholm 1997

Boken är ett år gammal. Jag skulle vilja ändå varmt rekommendera dem som ännu inte läst den att göra det nu. Till skillnad från Ryssland har systemskiftet i Polen lyckats. Varför? En del av svaret får man i Kjell Albin Abrahamssons mycket initierade bok om Polen.

Det är uppenbart att Polen inte längre tillhör samma flock som Ryssland. Men för mindre än tio

år sedan såg det realsocialistiska eländet likadant ut i de båda länderna, och vägen till demokrati och kapitalism tedde sig lika överklig i båda två. Idag är avståndet de emellan längre än det avstånd som fortfarande finns mellan Polen och västländerna.

En del avfärdar jämförelsen. Polens erfarenheter är irrelevanta för Ryssland. Chockterapi kunde ha fungerat i Polen, men går inte att tillämpa i Ryssland p.g.a. skillnader i storleken, historien, traditionerna, geografin. Abrahamssons samhällsfilosofiska och kulturhistoriska vandring genom Polens äldre och modern historia ger ett visst stöd åt dem som säger så. Trots sina egenheter har polackerna samma värderingar och drömmar som de flesta västeuropéer. Vad ryssarna beträffar är det mer diskutabelt. Som Alexander Lebed sade i en intervju för en polsk tidning: "Ni tillhör en annan civilisation. Det gör även balterna. Ryssar däremot, tillsammans med ukrainare och vitryssar utgör en egen civilisation." Men Kjell Albins vittnesmål från 1990-talets Polen kan också ge stöd åt de som menar att man i Ryssland, till skillnad från Polen, aldrig riktigt har försökt tillämpa chockterapi. I Polen gick man igenom stålbadet direkt, i Ryssland tog man ett steg framåt och ett steg tillbaka. Därför håller man på att drunkna nu.

Kjell Albin Abrahamssons band med Polen är många, långa och starka. Han berättar, på ett både insiktsfullt och roligt sätt, bitar ur Polens historia. Han gör det med utgångspunkt i nutidshändelser och företeelser, i syfte att ge dem en bakgrund. Han skildrar människor han mött, tecknar deras levnadsöden och prövar deras visioner, så att vi bättre förstår deras motiv och får ett bredare sammanhang. Ögonblicksbilder ur vardagslivet blandas med analyser av konstverk. Det redogörs med samma öppenhet för såväl historiska stordåd som för småsinta illgärningar.

Polen - Diamant i Aska är ett kompendium om "det okända grannlandet", som det talas om på omslagets baksida, ett kompendium skrivet med gedigen fackkunskap och förmåga att entusiasmera sina läsare. För att trots öppna gränser, trots ökad handel och allt samarbete som håller på att utvecklas är Polen ett tämligen okänt land i Sverige (och Sverige i Polen är också ganska obekant, tyvärr). Potentialen för ömsesidigt berikande utbyte är betydligt större än de flesta av oss anar, just därför att det saknas kunskap om varandra.

Jag kan inte undgå att känna viss bryderi när jag talar mig så varm för denna bok. Jag är ju part i målet, med mina polska rötter, och vänskapskorruption ligger det nära till hands att misstänka. Må så vara. Jag önskar bara att det skulle finnas fler sådana böcker på svenska.

Jakub Swiecicki

Meddelanden från skattmästaren

Medlemsavgiften för 1998 bestämdes vid årsmötet till 150 kr. En del medlemmar har redan betalt men vi uppmanar dem som inte har gjort det att betala in så fort som möjligt till **Pg 107 78 27-2**. **Glöm inte att ange fullständig adress, telefon, fax och e-postadress på talongen!**

Marianne Hultberg

E-post: Marianne.Hultberg@sida.se

KALLELSE

till det ajournerade årsmötet

torsdagen 24 september kl 18.00

Utrikespolitiska Institutet, Lilla Nygatan 23, Gamla Stan, Stockholm

Den 24 september återupptas det ajournerade årsmötet. De ärenden som återstår att behandla är revisionsberättelsen och styrelsens ansvarsfrihet. Vi startar med årsmötesförhandlingarna.

Välkomna!

I samband med årsmötet föreläser Professor Vladimir Novikov från Moskvauniversitetet:

Andrei Tarkovsky and Vladimir Vysotsky: Their Life and Work

Kalendarium

18/9 18.30 Folkmusikafton. Aleksandr Gontjarov, dragspel, Vladimir Sjevtjuk, balalajka, såg (!!!), Galina Sjevtjuk, solo (samtliga från Syktyvkar). Stockholms ryska kultursällskap. Lokal: Stora Nygatan 38 i Gamla stan, Stockholm. Inträde 30 kr, medlemmar 20 kr.

20/9 17.00 Lolita (efter Nabokov) Föreläsning av Lev Oganessian. Stockholms ryska kultursällskap. Lokal: Stora Nygatan 38 i Gamla stan, Stockholm. Inträde 20 kr, medlemmar 15 kr, medlemmar som är pensionärer gratis.

21 - 25/9 19.00, Skeppsholmskyrkan. Sverigepremjär för Teater Derevo, en rysk teater från Dresden, en av Europas mest uppmärksammade teatergrupper, vinnare av flera internationella utmärkelser, bl a "Most innovative International Production - 1997" vid Edinburgh Festival Fringe. Konstnärlig ledare: Adam Adassinskij. Föreställningen "Once...". Endast fem föreställningar.

23/9 18.30 Vladimir Vysotskij's liv och författarskap. Föredrag på ryska av Vladimir Novikov, professor vid Moskvas universitet. Stockholms ryska kultursällskap. Lokal: Stora Nygatan 38 i Gamla stan, Stockholm. Inträde 30 kr, medlemmar 20 kr.

24/9 kl 12-14 Föreläsning av Jonas Engberg (Universitetet i S:t Petersburg, Rysslandsexpert vid Stockholms

universitets rektorat): Stockholms universitets verksamhet i S:t Petersburg. Rum E 497, Slaviska institutionen, Frescati, Stockholm. Fritt inträde.

24/9 kl 18 Ajounerat årsmöte. De ärenden som återstår att behandla är revisionsberättelsen och styrelsens ansvarsfrihet. Plats: Utrikespolitiska Institutet, Lilla Nygatan 23, Gamla Stan, Stockholm.

24/9 kl 18. Andrej Tarkovsky and Vladimir Vysotsky: their life and work. Föreläsning på engelska av professor Vladimir Novikov från Moskvauniversitetet. Novikov är en av Rysslands ledande litteraturvetare och expert på Vysotskij. Han har publicerat över 400 artiklar och fem böcker, bl.a. standardverket ,Gitarrpoeten Vladimir Vysotskijé (1991). Han har gjort flera gästföreläsningar i Europa och USA. Plats: Utrikespolitiska Institutet, Lilla Nygatan 23, Gamla Stan, Stockholm. Fritt inträde

26-27/9 Körsång med Novospasski-klostrets manskör från Moskva. Rysk-ortodoxa sånger. Lördag den 26 september kl 22.00 ; söndag 27 september kl 19.00 i Gustaf Vasa kyrkan i Stockholm. Biljetter 120:- (förköp)

27/9 15.00, Musikmuséets konserthall. Ryska mästare. Musik av S. Rachmaninov, M. Musorgskij, S. Prokofjev. Pianoafton. Maria Kihlgren. Med stöd från Vera Sagers stiftelse och Mazerska kvartettsällskapet i Stockholm.

27/9 17.00 Jerry Mahayer (på ryska, går på bio just nu). Tristan Pictures Föreläsning av Lev Oganessian. Stockholms ryska kultursällskap. Lokal: Stora Nygatan 38 i Gamla stan, Stockholm. Inträde 20 kr, medlemmar 15 kr, medlemmar som är pensionärer gratis.

2-3/10 kl 10-19 (dag 1) resp. kl 10-16 (dag 2) "Ett vassare försvar". Försvarsutställning som visar ny materiel. Debatter som bl.a. behandlar den föränderliga hotbilden och försvarets ekonomi. Föreläsare bl.a. Owe Wiktorin, Bo Hult, Britt Bohlin, Henrik Landerholm, Wilhelm Agrell och Birgitta Böhlin. Arrangör: LAOS, Lunds Akademiska Officerssällskap. Plats: Lundagård samt Akademiska Föreningen, Lund. Fritt inträde.

9/10 Utställningen om Karl XII och Peter I öppnas för allmänheten på Livrustkammaren.

10/10 Heldagsseminarium om S:T Petersburg söndagen 10 oktober i samband med svenska historiedagarna. Arkitekturmuseum.

13/10 kl 17.00 Intendent Per Sandin visar utställningen om Karl XII och Peter I speciellt för Sällskapets medlemmar. Plats: Livrustkammaren, Kungl. Slottet i Stockholm. Begränsat antal platser. Obligatorisk förämälan till Anders Bornefalk:

oeiab@hhs.se. Subventionerad avgift: 20 kr.

19-20/10 Gästspel av Malyj dramatijskij teatr från S:T Petersburg med pjäsen *Klaustrofobija* den 19 och 20 oktober på Dramaten.

1999

1/1 Sista dag för inlämnade av panelförslag till ICCEES VI World Congress

2000

29/7 § 3/8 ICCEES World Congress äger rum i Tammerfors. Det är dags att komma med förslag till paneler och föredragshållare! ICCEES World Congress Secretariat - Finnish Institute for Russian and East European Studies (FIREES), Annankatu 44, FIN-00100 Helsinki, Finland, kan ge ytterligare upplysningar. tel. 358-9-2285 44 34 fax 58-9-2285 44 31 HYPERLINK mailto:iccees@rusin.fi iccees@rusin.fi ICEES newsletter web site: <http://www.cerc.unimelb.edu.au/icc/iccees.htm>

Tipsa Sällskapetets webbkalendarium om evanemang:

Datum (ex. 13/12)

Klockslag (ex. 17.30)

Rubrik

(med ev. **kort** förtydligande)

Namn på föreläsare

Arrangör

Plats för arrangemanget

(ev. med beskrivning av resväg)

Ev. inträdesavgift (kr)

Uppgiftslämnare (publiceras ej)

E-post

Tel

Nästa manusstopp 15 oktober!

Bidrag skickas till Bulletinens redaktör:**Susanne Oxenstierna****E-post: Susanne.Oxenstierna@adm.su.se/ so@ne.su.se****Tel. 08 16 28 74/16 33 07/15 91 04****Postadress: Nationalekonomiska institutionen (A7)****Stokholms universitet****106 91 Stockholm**

Missa inte följande evenemang i Stockholm!!!***Se utställningen om S:t Petersburg******Vattenstäder. S:t Petersburg och Stockholm"***

Arkitekturmuseun på Skeppsholmen i Stockholm

Så här skrev DN den 11 september:

"Utställningen fokuserar särskilt 1700-talet, då Stockholm kraftigt omgestaltades och Peter den Store grundlade S:t Petersburg. Här finns unika ritningar, utsökta kartor, färglada originalmodeller, kolorerade kooperstick, detaljerade gravyrer och panoraman i olja. - En sådan mängd av högkvalitativt och dyrbart material har vi aldrig haft på museet, betonar utställningskommissarie Karin Winter..... Svenska Institutet är huvudsponsor och kontaktförmedlare är Bengt Jangfeldt, som sedan 1995 har anordnat seminarier i S:t Petersburgska forskare. Utställningen på Arkitekturmuseet är startskottet för höstens storasvensk-ryska satsning på flera museer i Stockholm, parallellt med en omfattande bokutgivning. Målet är enligt Jangfeldt att "fylla i vitafläckar i vår gemensamma historia".

Ett heldagsseminarium om S:t Petersburg anordnas söndagen 10 oktober i samband med svenska historiedagarna.**Bulletin Nr 2/98**

Sällskapet för studier av Ryssland, Central och
Östeuropa samt Centralasien
Tryckt i Stockholm 1998

Ansvarig utgivare: Susanne Oxenstierna
Bulletinen utkommer med ca 4 nummer per år och kan
rekvireras från Susanne Oxenstierna.

*E-post: Susanne.Oxenstierna@adm.su.se eller
so@ne.su.se*

Tel. 08 16 28 74; 16 33 07; 15 91 04

*Postadress: Nationalekonomiska institutionen, A7
Stockholms universitet
106 91 Stockholm*

Bulletinen finns också tillgänglig på Sällskapet för studier
av Ryssland, Central och Östeuropa samt Centralasiens
hemsida: <http://www.sallskapet.org>

[\[Äldre nummer av Bulletinen\]](#)

[\[Åter till Sällskapets hemsida\]](#)